O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
CHIRCHIQ DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI

“TASDIQLAYMAN”
Chirchiq davlat pedagogika
universiteti rektori
G.I. Muxamedov
____
2024 yil “___” ___________

KASB-HUNARGA YO’NALTIRISH O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi:	100000 – Ta’lim
Ta’lim sohasi:	110000 – Ta’lim
Ta’lim yo‘nalishi:	60111300 – Texnologik ta’lim

Chirchiq – 2024

<table>
<tr><td colspan="2">Fan/modul kodi
KHY1505</td><td>O‘quv yili
2026-2027</td><td>Semestr
5</td><td colspan="2">ECTS - Kreditlar
5</td></tr>
<tr><td colspan="2">Fan/modul turi
Majburiy</td><td colspan="2">Ta’lim tili
O‘zbek</td><td colspan="2">Haftadagi dars soatlari
4</td></tr>
<tr><td rowspan="2">1.</td><td colspan="2">Fanning nomi</td><td>Auditoriya mashg‘ulotlari (soat)</td><td>Mustaqil ta’lim (soat)</td><td>Jami yuklama (soat)</td></tr>
<tr><td colspan="2">Kasb-hunarga yo‘naltirish</td><td>60</td><td>90</td><td>150</td></tr>
</table>

2.

I. Fanning mazmuni

Fanni o‘qitishdan maqsad - talabalarni har tomonlama barkamol rivojlangan, hozirgi zamon ruhida tarbiyalangan, bozor iqtisodiyoti davrida ta’lim-tarbiya ishini tashkil etish va uni amalga oshirishga oid dolzarb muammolami ijobiy hal eta oladigan, milliy istiqlol g‘oyasi, milliy va umuminsoniy qadriyatlarimizni chuqur his etib, ularni ta’lim-tarbiya mazmuniga singdira oladigan shaxs -mehnat ta’limi o‘qituvchisi sifatida umumiy o‘rta ta’lim maktablarida o‘quvchilarni kasb tanlashga yo‘llash ishlarini amalga oshirishni shakllantirishdir.

Fanning vazifasi - talabalarga pedagogik-psixologik bilimlar, kasb hunarga yo‘naltirish ishlarini olib borish, tashkil etish ko‘nikmasi; mehnat ta’limi fanini o‘qitish jarayonida kasb hunarga yo‘naltirish ishini tashkil etish; pedagogik- psixologik bilimlar, bevosita tanlangan sohalarga va yangi pedagogik, axborot texnologiyalari asosida metodik muammolarni hal etish; mehnat ta’limini o‘qitishni tashkil etish hamda uni amalga oshirish metodikasini (har bir kasbga o‘rgatishning mazmuni va o‘ziga xosligini mintaqaviy xususiyatlarini hisobga olgan holda) o‘rgatishdan iborat.

II. Asosiy nazariy qism (ma’ruza mashg’ulotlari)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu: O‘quvchilarni kasb- hunarga yo‘naltirishning nazariy asoslari.

Yoshlarni kasb - hunarga yo‘naltirishning nazariy shart-sharoitlari: fanning maqsadi va vazifalari; fanning mazmuni «Ta’lim to‘g‘risida»gi qonun;

Kasb - hunarga yo‘naltirish ishlarining ijtimoiy asoslari. Kasb - hunarga yo‘naltirish ishlarining psixologik asoslari. Kasb - hunarga yo‘naltirish ishlarining fiziologik asoslari.

2-mavzu: Kasb-hunarga yo‘naltirishda o‘quvchilarga qo‘yiladigan talablar.

Qiziqishlar, mayilliklar, qobiliyatlar. Salomatlik va kasb. Kasbga yaroqlik. Kasb tanlashda onglik va mustaqillik. O‘z-o‘zini tarbiyalash va kasb tanlash.

3-mavzu: Kasb-hunarga yo‘naltirish bo‘yicha ta’lim muassasasi jamoasining faoliyati.

Ta’lim muassasasi rahbari, direktorning o‘quv va ma’nviy-ma’rifiy ishlar bo‘yicha muovinlvri, fan o‘qituvchilari, sinf rahbari, o‘quv muassasalari psixologi, ta’lim muassasasi vrachining kasb-hunarga yo‘naltirish bo‘yicha faoliyati. Sinf rahbarining kasb-hunarga yo‘naltirishdagi o‘rni.

III. Amaliy mashg‘ulotlar bo‘yicha ko‘rsatma va tavsiyalar.

Amaliy mashg‘ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Kasb-hunarga qiziqishni aniqlash testini tuzish.
2. Kasb hunarga qiziqishni aniqlash anketasini tuzish.
3. Hunarmandlarning bozor munosabatlari asosidagi faoliyatini tahlil qilish
4. O‘z biznes loyiha mavzusini mustaqil tanlash.
5. Biznes loyiha taqdimotini tayyorlash va o‘tkazish.
6. Kasbiy o‘z-o‘zini anglash va kasbiy qiziqishni aniqlash usullari.
7. Kasbga yaroqlilikni belgilash va moyillikni tarbiyalash usullari.
8. Qobiliyatni aniqlovchi testlar
9. Kasb tanlashda shaxs, shaxsiy qiziqish, mayl va qobiliyat.
10. Kasbiy o‘z-o‘zini anglash va kasbiy qiziqishni aniqlash usullari.
11. “Professiogramma”, “Psixogramma”, “Kasb tanlash varaqasi”ni tuzish
12. Kasbga doir shaxsiy reja tuzish. Kasbiy qiziqish va moyilliklarni aniqlash bo‘yicha amaliy mashqlar bajarish.
13. Tanlangan kasb-hunarga doir ma‘lumotlar to‘plash va tahlil qilish.
14. “Men tanlagan kasbni egallashda kelgusidagi rejalarim” (Farovon hayot yo‘lida) mavzusida ijodiy ish taqdimoti
15. “Men tanlagan kasb” ijodiy loyihasini tayyorlash.
16. Texnologiya ta’limi va boshqa fan o’qituvchilarining kasb hunarga yo‘naltirish bo`yicha vazifalari.
17. Texnologiya ta’limi darslarida o‘quvchilarning ijodkorlik qobiliyatlarini rivojlantirish.
18. Kasb hunarga yo‘naltirish tashxis markazlarinig faoliyati
19. Ekskursiyalarni tashkil qilish, kasb hunarga yo‘naltirishda ommaviy axborot vositalarning ahamiyati.
20. Kasb-hunarga yo‘naltirishda ota-onalar bilan ishlash rejasini tuzish

IV. Seminar mashg‘ulotlar bo‘yicha ko‘rsatma va tavsiyalar.

Seminar mashg‘ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Kasb va ularning tasnifi.

2. Kasblarning turkumlari, bo'limlari, guruhlari.
3. Kasblarning tiplari.
4. Kasb tanlashda onglilik va mustaqillik.
5. Kasblarning murakkablik omillarini tahlil qilish.
6. Kasbning insonga qo'yadigan talablari.
7. Kasb tanlashda yo'l qo'yiladigan tipik xatolar.

Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'limni baholash – bu talabalarning jamoaviy tartibda va yakka tartibda berilgan amaliy loyihalarni bajarishlari orqali amalga oshiriladi. Bunda har bir talabaga bitta jamoaviy loyiha va ikkita yakka tartibda bajariladigan loyiha beriladi. Talaba berilgan loyihaning maqsad va vazifalarini, mohiyatini tushungan holda qo'yilgan masalani o'rganib, izlanishlar olib boradi. Olingan natijalarni tahlil qilib, hulosalari bilan taqdimotlar tayyorlab himoya qiladi. Ishchi fan dasturida loyihalarning soni, mavzusi, mazmuni bajarish usullari va topshirish muddatlari to'liq ochib beriladi.

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Xalq xo'jaligidagi kasblar ularning tasnifi.
2. Kasblarning turkumlari, bo'limlari, guruhlari.
3. Kasblarning tiplari
4. Mamlakatimizda kasb-hunarga yo'naltirish nazari yasi va uning tarixi.
5. Kasb- hunarga yo'naltirish ishlarining ijtimoiy asoslari.
6. Kasb - hunarga yo'naltirish ishlarining psixologik asoslari.
7. Kasb - hunarga yo'naltirish ishlarining fiziologik asoslari.
8. Professiografiya va psixografiya.
9. Professiogramma va ularning turlari, mazmuni.
10. Psixogramma.
11. Xalq xo'jaligining asosiy tarmoqlari.
12. Xalq xo'jaligidagi kasblar va ulaming malaka tavsifnomalari.
13. O'rta maxsus kasb-hunar ta'limidagi tayyorlov yo'nalishlari, kasblar va ixtisosliklar tasniflagichi.
14. Kasblar to'g'risida ma'lumotlar berish.
15. Kasblarning tiplari.
16. Kasblarning turkumlari.
17. Kasblarning bo'limlari va gruppalari.
18. Kasb tanlash formulasi.
19. Qiziqishlar, moyilliklar, qobiliyatlar.
20. Ishlab chiqarish jarayoni haqida tushuncha.
21. Fan texnika va ishlab chiqarishni tashkil etishning asosiy omillari.

	22. Fan texnika taraqqiyotini jadallashtirish maqsadida sanoat korxonasini joylashtirish va boshqarishni geografik tadqiq etish. 23. Xalq xo'jaligi tarmoqlari, sanoat - qishloq xo'jaligi, kichik korxonalar, kichik biznes. 24. Zamonaviy ishlab chiqarishning bozor munosabatlari bilan uzviyligi. 25. Kasbga yo'naltiruvchi o'quv-metodik xonasi. 26. Kasb hunarga yo'naltirishning bosqichlari. 27. Kasbga yo'naltirish tadbirlarini ro'yobga chiqarish vositalari. 28. Kasb tanlashda onglilik va mustaqillik. 29. O'z-o'zini tarbiyalash va kasb tanlash. 30. Kasblarning murakkablik omillarini tahlil qilish. Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular boyicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va mavzular yuzasidan taqdimot qilish, hamda masofadan boshqariladigan murakkab madellarni loyihalaydilar.
3.	**VI. Fanni o'zlashtirish natijasi (shakllanadigan kompetensiyalar)** Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: - oliy ta`lim muassasalarida bo'lajak mehnat ta`limi o'qituvchilarning kasbiy kompetentligini shakllantirish; mehnat ta`limi o'qituvchilarini kasbiy kompetentligi; mehnat ta`limi o'qituvchilarining kasbiy kompetentligining shakllanishiga ta`sir ko'rsatuvchi omillar; mehnat ta`limi o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini shakllantirishda ijodiy faoliyatning o'rni; mehnat ta`limi o'qituvchisining global kasbiy kompetentliligi; ijtimoiy-madaniy, axborot olishga oid, kommunikativlik kompetentlikning tarkibiy qismlarini ***bilishi va ulardan foydalana olishi;*** - o'quvchilarning mehnat tayyorgarligi bo'yicha o'quv rejasi va dasturlar mazmunini, o'quv jarayonini tashkil etish va texnologiya faniga oid rejalashtiruvchi xujjatlarni ishlab chiqish, mehnat ta`limi o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini shakllantirishda ijodiy faoliyatning o'rni; mehnat ta`limi o'qituvchisining global kasbiy kompetentliligi; ijtimoiy-madaniy, axborot olishga oid, kommunikativlik kompetentlikning tarkibiy qismlarini amalda qo'llay olishni ***ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak;*** - oliy kasbiy ta`lim tizimi; ishchi kasblarni tahlil qila olish; kasb ta`limining falsafiy-metodologik asoslari; kasb ta`limi tizimini tadqiq qilish metodlari; kasb ta`limining taraqqiy etish bosqichlari; bozor iqtisodiyoti sharoitida ta`lim muassasalarini rivojlantirish istiqbollarini belgilash ***malakalariga ega bo'lishi kerak.***

4.	**VIII. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:** • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo'lib ishlash va hikoya qilish uchun loyihalar
5.	**VIII. Kreditlarni olish uchun talablar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar va tushunchalar haqida mustaqil mushohada yuritish, joriy va oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha variantlar asosida yozma topshiriqlarni bajarishi zarur.
6.	**IX. Asosiy adabiyotlar:** 1. Muslimov N.A., Mullaxmetov R.G. Kasb tanlashga yo'llash. O'quv qo'ilanma. – T.: "Iqtisod-moliya", 2007 y. 2. Muslimov N.A., Sharipov Sh.S., Quysinov O.A. Mehnat ta'limi o'qitish metodikasi, kasb tanlashga yo'llash. – T.: "O'zbekiston faylasuflar milliy jamiyati", 2014 y. **X. Qo'shimcha adabiyotlar** 1. N.Toyloqov va boshqalar. O'quvchilarni kasb-hunarga yo'naltirish tehnologiyalari. Metodik qo'llanma .2017 y. **Axborot manbalari** www.pedagog.uz www.cspi.uz www.pedagog.uz www.edu.uz www.natlib.uz (A.Navoiy nomidagi O'z.MK) www.ziyonet.uz - Ziyonet axborot-ta'lim resurslari portal

7.	**Chirchiq davlat pedagogika universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet Kengashining 2024 yil "29" 08 1-son dagi qarori bilan tasdiqlangan**
8.	**Fan/modul uchun ma'sul:** **R.S.Shermuxamedov** - CHDPU, "Texnologik ta'lim" kafedrasi dotsenti
9.	**Taqrizchilar:** **K.K.Matyakubov** – Chirchiq davlat pedagogika universiteti "Texnologik ta'lim" kafedrasi dotsent v.b. PhD Ochilov T.A.- TTYESI, "To'qimachilik materialshunosligi" kafedrasi professori, t.f.n.